

BIZIA USTEGABEA DA, JOKATU EGIZU

Ez nintzan ta ezer ez nenkian, gaua zan guztia niretzat, argi gabeko jlluna. Betiraunen bat egoan nire barri ekiana ta Bera, ixilik, egoan lurbira osoan bizia zabaltzen. Giza seme-alabak bialdu zituan lurrera ta aren pentsuan egoan milliñoiak lagunena bizia. Senar emazte bik na; izanda, eldu nintzan lurrera, ta onein ardurapean egoan nire bizi arazoa. Egille nagusia bat da ta beste lagun guztiak Aren otsein ta lagun dira seme-alaben bizitza barrian.

Jazokun bat da nire bizia. Egille on batek ta aren morroi-mirabe biak baietza emon eben ta ondoren eguzki ikusi neban ta lagun aurkitu nituan ni maitatzen aita ta ama. Au da gizakumearen mundura eldukerea. Zorionekoa ala, zelakoa izango dan norberak erantzun bear. Ortarako artu ditugu argitasuna, borondatea ta zentzuna, iru almen aundi dira gure bizitzaren zoria lortuteko. Gizona beraz, ez dator utsik amaren sabeletik.

Lenengo ikasgaia au da... Nora etorri nintzan...

Munduak egal asko ditu ta nire zori ustegabea Bizkaira eltzea izan zan. Gure Euskalerrriak mueta, era askotako inguruak ditu ta eurretari baten mendi arte ta errekonduan izan zan nire jaiotza, beti arpegia garbituta ibilteko tokian. Gurasoak, anal arrebak ta abereak izan nituan nire etxe-lagun onenak. ta onen urrengo auzokoak, beti aida ta o entzuten solo batek bestera.

Bakezkoa izan bear eban lanak ta bakezkoa alkarren arteko bizitzeak. Ori zan gizontasunak ta batez be kr;stautasunak eskatzen eban bizikerea. Egilleak ez eban sortu Qizadia alkarren artean burrukan ta odoletan ilteko.~Itzez ta egitez maitasuna aldarrikatu eban, ga;zki egilleari on egiozu, gorrototzailleari parkatu egiozu, txarto-esaka dabillena bedeinkatu egizu, matrail baten joten zaituenar; bestea eskeiñi egiozu, ori zan Jaungoikoaren Semeak lurrera ekarri eban jakituria ta maitasuna.

Euzko baserriak danentzako ez ziran naiko. Lau, bost, sei seme-alaba sendi bakoitzean ta bat bakarrik bear kanpotik etorrenagaz alkartzeko ta beste guztiak nora bialdu, edota eurekin zer egin... Ez zan edozelako buruko miña ez guraso ta ez seme-alabentzat.. Biz;ja ederra dalarik, nun aurkitu bizi-bidea... Amaika mutil zar ba zan baztarretan... Kanpa;ja otska ilbilten zan inguruko; aditzen emonez, batean errekaldekoea, bestean mendibaltzekoa, urrengoan zuluetako mutil zarraren illobiratzera deika.

B;zi guzti;ja lanean urratuta iñoren menpean. Nik ez nenkian nun egozen guztiak, baiña, gure jzkuntzak ez eukan soiñu ederra sail orretan. Zerbait izate-

ko jaiotze ta taju orretan bizi bear... Bizitzan berezko legeak eskatzen eutsen bizi-bidea ez;in lortu ta ori, olan, izan bear dabenik, barruak ezin etsi, lurrak astindu ta seme barrien poza ikusteko jalo zanak. Amaika bizitza urkulduta joan z;ran gure basetxieta-tik.

Gure baserrietara bagiraturuz, euzkoen izkuntza arrigarriak arrituta nauka. Jakituri aundiak dagoz munduan pis; km; argi, osasun arazoetan, baiña guztien oiñari legez izkuntza jarriko neuke, gizonak abotsa bear dauta bere barneko argitasun, olde, jakituri, amets guztiak eratu ta urkoari agertzeko. Orain millak eta millak urteetara atzeruntz begiraturuz, otso-mendi aldi areitan gizategia sortu ta eratu zan.

Berezkoa zan ta alan bearrez, euzko gizadia sotu eben azur itxuraz, odolez ta izkuntzaz alkartasunez beterikoa. Mendiak, arkaitzak, zelaiak ta itxasoak lagundu eutsen euren izakerea eraten. Arkaitz sendoak, itxaso indartsuak ta lur mamintsuak Egillearen laguntzaz erri zentzundun bat sortu bear eben, biotzez sendoa ta buruz argi-bidezkoa.

Gaurko euzkotarra, zabaldu egizuz begi orreik ta ikusi egizu arbasoak emon euskuen alkar ulertzeko itz bidea. Munduko jzkuntzalari aundiak seigarren maillan jarri dauskue gure izkuntza. Lurreko jzkuntza guztien jakituria, edertasuna, apainduria, alkarkidetasuna aztertu ondoren, euskera gorengo tokietan, seigarren maillan, bera bakarrik, jarri dauskue ain puntu goresgarri;an.

Gaur noz arte egon bear ete dau loak arturik... Gure lur, mendi, itxaso, arkaitz ta gizadiaren edertasunari uko egin bear ete dautsagu... Gauza onak, bertan bera, itx;ta, arbasoei uko egitea ez da bidezkoa, euskaldunarentzat ez da zillegi gurasoen jakituria, itza, egia saltzea. Ori dagianak egin dau berea, aita ta ama saldu ditu.

Eusko baratzen larros bat dago usaiñez atsegiña, orriz zoragarria, margoz dirda;tsua... Orixe da zure jzkuntza, euskera, baratza erdiko lora bargingabea.

Erri zurrak bere nortasuna agertu bear dau bizitzako arazo aundietan. Nundik nator, nora noa, nork sortu nau, zer egin bear dot. Onak dira adimendunaren egin-bear aundiak, egiz jakinbearrekoak. Gizaldien gizaldietan bide ortatik joan da euskaldun jende parte nagusia. Berroge; j, irurogei edo larogetabost urteko bizia ez da ezer, buruan daroagun bizi egarri ain sakona asetuteko.

Beste alde batetik personearen izaerea ain du;nak, argiz eta maitasunez osotuak, beste elburu illezkor bat eskatzen dau. Lur zaleak diño, lurra, dirua, ara-

GOGOETAK

gia naikoa ditut bizia gozartuteko. Nik ez dot beste ezer bear, nire goitik iñor ez dago, au da zentzu bakoaren amesa, gogoa, jokabidea.

Lengo aldietan euskotar askok lurrez goitik jarri eben curen elburua. Gurutze bat dogu gure goiburu... Emen dago giza barnearen eskabidea, poztu ta asetu leiken Jaun ta Jabea. Gizadiaren Jabe orrek ezin dau iñor ikusi kateipean, espatapean, zapalduta gosez ilten. Munduko gizarte auziak arduraz beterik dauka ta gizona dei egiten dautse lagunaren arteko nekea, miña ta negarra gizartetik kendu dagien.

Au gizartetik kendu nai daben gaitza ta anaitasunari dei egiten dautso beartsuei lagunduz, bizitzako arazoak argitu ta gosedunari zentzuzko lana ta ogia emonez bizi-bidea zuzentzeko. Onek dira siñismenak eskatzen dituan lanak, pozak eta itxaropenak. Ta euskaldunak on eretxi eutsen jokabide oneri lengo aldietan. Or dagoz euzko gizonak, curen fedea, erri bat bere izatasunean indartu nairik, zorioneko izan dedin katei barik, gose barik bere lurraren gaiñean. Zuzentasuna, egia, lanbidea, anaitasuna dira siñismenaren ale eder, frutu zuzenak.

Munduari ezerk on egin bear ba dautso, oneik dira gizadiaren ongille benetakoak, zuzentasuna, maitasuna, laguntzea, bata-bestearen lur eta esku-bideak egi bidez ikusi ta lotsaz artu guztion Egi-ilea dogun Aitaren izenean Aita barik eta lotsa barik ezin giñaike bizi. Munduko jarduerak, arrikadak, ilteak ondo agertzen dabe baieztapen onen egia. Anaitasuna bear dogu aita batengandik sortzen dan maitasunaz ta egiaren indarragaz. Emen-dik agertuko da lurrean, gizarteak bear dauan egizko bakea.

Alanbearrez edo jakituriz munduan gizataldeak sortu izan dira aldien joan-etorrian. Batzuk aundiagoak, beste batzuk txikiagoak, baiña beti-bere,

aundiak aundi izanik, ez dabe ondo agertu curen jendez geiago izatea. Sarri, larregitan, gosekillak izan dira, beste jende talde batzuk curen azpian artu naikoa ta zoritxarrez artzailleak. Aundizalekeri ori, bai persona legez ta bai erri legez, bear dan eran ez da izan epaitua gizonen artean. Gizona bildur izan da otsoaren aurka jokutzen ta otsoak bere lorrinkeriak egin eta erri txikiak sarri odoldu ditu ta aren ondasunak xurgatu.

Erri guzti onein artean euzko jendetza mendi alde ontan agertu zan. Bere izakera barria sortzea lortu eban gorputz tankeraz, odolez, izkuntzaz, giza tajuz ta gizontasunez. Iñork bear ba dau, zuk merezidu dozu erri edo enda egokiera bat izatea. Zagozen lekuan argi egiten dozu, zure semeak ortzian izarrak legez argi egiten dabe edozein tokitan lurraren gaiñean.

Zure asmoak iñoz, ez dira izan ondamuzkoak ez zapaltzailleak. Zeure gizatasunak agintzen eutzun eran, zuzentasuna, egia ta bakea izan dituzu gidari ta millak urteetan zapaltzaillea agertu arte, zeure buruaren jaube izan zara, lurak landuz askatasun garbian. Lanak ez zaitu iñoz bildurtu ta lurrean, itxasoan ta burnigarbian zure gogoa ondo itsatsita itzi dozu. Zure izena or dago lur, mendi, itxaso ta burni-miñetan urre-gorritzko izkiekaz siñaturik.

Emen agertzen da euzko endaren dardarea. Gure arbasoak ezerean arrokeri ustel barik saiatu ziran biziari arpegi emoten, seme-alabak azten ta ezitzen, euretariko asko ta asko munduaren argi ta gatx izan eitezen. Aitorren seme-alabak ibili dira munduari argi indarra emoten zuzentasunaren bidez bizi bideak atondu ta konpontzeko anaitasun giroan. Au da gaur be euzkotarrak bere barnean daroan amesa ta on egin naiaren gogoa ta bidea.

PAULIN

EUSKAL ASTEA (BILBAO'KO UDALAREN LAGUNTZAZ)

BILBAO
-31 (INAAI | LNTI)
LAGUNTZAILLE

Euskerazaleak Alkarteak, urtero legez, Euskal-Astea eratzen dau. Ona emen gaiak eta gaunak?

Tokia: Euskerazaleak'en egoitza. Colon de Larreategi 14, 2^a, eskoia.

Egunak: Azillaren 26'tik 30'ra.

Ordua: 8 retan.

Gaiak: 26, astelena: Bertsolaritza. Legarreta Asier.

27, asteartea? Globalizaziñoa. Atutxa Paul.

28, Egusatena: Amesen ildotik. Zubiri Iñaki.

29, Eguena, Lege zarraren berezitasunak. Olazar Martin.

30, Orixer'ren esukaldunak. Murua Jose Mari

EUSKERAZALEAK